

Ασσούρ: Η πρώτη πρωτεύουσα της Ασσυριακής αυτοκρατορίας

/ [Πεμπτουσία](#)

Η ιστορία της ευρύτερης περιοχής της Ασσούρ στιγματίζεται από τις ποικίλες πολιτικές και πολιτισμικές αλλαγές που έλαβαν χώρα όχι μόνο στη Μεσοποταμία, αλλά και στις γύρω περιοχές της Εγγύς Ανατολής.

Κατά τη διάρκεια της 3ης χιλιετίας π.Χ. η Ασσούρ ήταν αποικία των Σουμέριων, των οποίων η πατρίδα ήταν γνωστή ως Σουμέρ και βρισκόταν στη νότια πλευρά της Μεσοποταμίας. Κατά τη σουμερική περίοδο η Ασσούρ τέθηκε υπό την ηγεσία της Ακκάδ, δηλαδή του βασιλείου που τοποθετείται ανατολικά του ποταμού Τίγρη. Καθ' αυτή την περίοδο η πόλη βρισκόταν υπό τον έλεγχο των βασιλέων της δυναστείας του Σαργών. Η ιστορική πορεία της Ασσούρ είχε ήδη αρχίσει να αλλάζει κατά το 19ο π. Χ. αιώνα. Η Ασσούρ πλέον ήταν μία καλά οργανωμένη πόλη- κράτος. Κατά την εποχή αυτή εισάγεται μία περίοδος ανάπτυξης και εξάπλωσης που με μία σειρά κατακτήσεων έδωσε την ευκαιρία διεύρυνσης των συνόρων και της εδαφικής κυριότητας της Ασσούρ. Στην εξάπλωση αυτή βοήθησε και η ανάπτυξη του εμπορίου που εμπλούτισε πλέον την οικονομική βάση της χώρας.

Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Σαμσί- Αντάντ Α' ^[1] το κύρος της χώρας

αυξήθηκε, κυρίως λόγω των κατακτήσεών του, όπως παραδείγματος χάριν της κατάκτησης της Μάρι στα νοτιοδυτικά. Το πιο σπουδαίο εγχείρημά του όμως, που στέφθηκε με επιτυχία, ήταν η θεμελίωση των εμπορικών διαδρομών που συνέδεαν την πόλη της Ασσούρ με τις υπόλοιπες περιοχές.

Μετά το θάνατο του Σαμσί- Αντάντ Α΄ η πόλη περιήλθε υπό την ηγεσία του Χαμουραπί, βασιλιά της Βαβυλώνας. Από τον 14ο έως τον 7ο π. Χ. αιώνα το ασσυριακό έθνος αποτελούσε την κυρίαρχη δύναμη της αρχαίας Εγγύς Ανατολής. Ο ασσυριακός στρατός κατείχε πλέον την ισχύ και οι βασιλείς λάμβαναν σκληρά μέτρα όσον αφορά στη μεταχείριση των αιχμαλώτων από τις γύρω περιοχές.

Η δραματική αλλαγή όμως επήλθε όταν στο θρόνο ανέβηκε ο Τιγλάθ- Πιλεσέρ Β΄ το 745 π. Χ., ο οποίος έθεσε σε εφαρμογή τη στρατηγική κατάκτησης όλων των γύρω περιοχών. Το 732 π. Χ. λοιπόν, κατέκτησε τη Δαμασκό και το 722 π. Χ. ένας από τους διαδόχους του, ο Σαργών Β΄^[2], κατέλαβε τη Σαμάρεια, πρωτεύουσα του ισραηλιτικού βασιλείου^[3]. Το 701 π. Χ. ο Σεναχερίβ^[4] αιχμαλώτισε 46 περιοχές του βασιλείου του Ιούδα, αν και δεν κατάφερε να καταλάβει την Ιερουσαλήμ^[5].

Το αποκορύφωμα της ασσυριακής προέλασης αποτελεί η κατάληψη των Θηβών. Έπειτα από αυτή και λόγω της έλλειψης δυναμικών βασιλέων αλλά και της επιπλέον πίεσης των Νεοβαβυλωνίων^[6] η αυτοκρατορία άρχισε να καταρρέει. Τα γεγονότα λαμβάνουν χώρα από το 614 π. Χ. και μετά, όταν η Ασσούρ καταλαμβάνεται από τις δυνάμεις των Βαβυλωνίων, οι οποίοι συνεχίζουν τις κατακτήσεις με την πτώση της Νινευή (612 π. Χ.), της Χαρράν (610 π. Χ.) και της Καρχεμίς (605 π. Χ.). Αν και η πτώση της Νινευή ήταν το τελειωτικό χτύπημα για την ασσυριακή αυτοκρατορία, η μάχη στην Καρχεμίς το 605 π. Χ. αποτέλεσε το οριστικό τέλος για μία από τις ισχυρότερες αυτοκρατορίες της αρχαίας Εγγύς Ανατολής^[7].

Αρχαιολογική έρευνα- ανακαλύψεις

Η πρώτη αρχαιολογική προσέγγιση της αρχαίας Ασσούρ, η οποία σήμερα είναι γνωστή ως Καλάτ- Σερκάτ, έγινε από τον Henry Layard το 1847, οπότε και διενήργησε κάποιες προκαταρκτικές- εισαγωγικές εργασίες τις οποίες συνέχισε ο Hormuzd Rassam, που ήταν τελικά και εκείνος ο οποίος ταυτοποίησε την περιοχή με την αρχαία Ασσούρ. Ο ίδιος θεμελίωσε την ενέργειά του αυτή στις επιγραφές που ανακάλυψε και περιείχαν πληροφορίες από την περίοδο της βασιλείας του Τιγλάθ- Πιλεσέρ Α΄^[8]. Η ανασκαφική δραστηριότητα των Γερμανών έλαβε χώρα μεταξύ των ετών 1903- 1914 με επικεφαλής τους Walter Andrea και Robert Koldewey.

Σε γενικές γραμμές οι ανασκαφές έδειξαν πως οι αρχές της ιστορίας της πόλης έπρεπε να αναχθούν στο 3000 π. Χ. περίπου, με συνέχεια ως το 300 μ. Χ.^[9] Η αρχαιολογική έρευνα έχει προσφέρει αξιόλογες πληροφορίες και για άλλα χαρακτηριστικά στοιχεία της πόλης, όπως είναι οι πολλοί ναοί της, που κτίζονταν προς τιμήν των πολυάριθμων θεοτήτων τις οποίες λάτρευαν οι Ασσύριοι. Σε ένα γενικότερο πλαίσιο θα μπορούσαμε να χωρίσουμε τις ανακαλύψεις σε τρεις κατηγορίες: α) σε ναούς, β) παλάτια, γ) φιλολογικού είδους.

Όσον αφορά στην πρώτη κατηγορία κατά την παλαιοβαβυλωνιακή περίοδο χτίστηκε ο ναός του Ασσούρ, του κυρίαρχου Θεού της πόλης, στο υψηλότερο σημείο της. Αν και ο ναός έχει καταστραφεί πλήρως, ορισμένα τμήματα των ερειπίων του ανακαλύφθηκαν από τους ερευνητές και εξετάστηκαν. Επίσης ένας ακόμα ναός είναι αυτός του Ανού- Αντάντ, στον οποίο αναδεικνύεται η επιδεξιότητα των Ασσυρίων τεχνητών. Ο συγκεκριμένος ναός ανοικοδομήθηκε κατά το 12ο π. Χ. αιώνα και περιείχε δύο ζιγκουράτ^[10]. Άλλοι ναοί που ανευρέθηκαν είναι αυτοί του θεού Ενλίλ, ο οποίος ανοικοδομήθηκε από το βασιλιά Σαμσί- Αντάντ Α΄, της Ιστάρ και του Ναμπού, ο οποίος περιείχε και ναό και ζιγκουράτ, καθώς και ο ναός των Σιν και Σαμάς, που αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα της ασσυριακής ναοδομίας.

Όσον αφορά στη δεύτερη κατηγορία τα παλάτια της πόλης χρονολογούνται κατά την ακκαδική περίοδο και τα περισσότερα αποτελούνται από πολυάριθμες εσωτερικές αυλές, οι οποίες περιβάλλονται από τα δωμάτια που αποτελούν και το εξωτερικό τμήμα του παλατιού.

Όσον αφορά στην τρίτη κατηγορία οι ανασκαφές έχουν αναδείξει και ορισμένες αξιοσημείωτες ανακαλύψεις στο επίπεδο της φιλολογικής έρευνας. Ένα παράδειγμα είναι η ακκαδική διήγηση της δημιουργίας, παρόμοια με το βαβυλωνιακό Ενουμά Ελίζ. Η διήγηση προέρχεται πιθανώς από το 1000 π. Χ.. Μία ακόμα ανακάλυψη στο ίδιο πεδίο είναι αυτή του ασσυριακού νομικού κώδικα, που χρονολογείται κατά την περίοδο της βασιλείας του Τιγλάθ- Πιλεσέρ Α΄. Τέλος, ένα ακόμα στοιχείο είναι η λίστα με τα ονόματα των Ασσυρίων βασιλέων και των δραστηριοτήτων τους, ξεκινώντας από το 1300 π. Χ.^[11].

Σημειώσεις

[1] Περίοδος βασιλείας: 1812-1780 π. Χ..

[2] Περίοδος βασιλείας: 722-705 π. Χ..

[3] Για την πτώση της Σαμάρειας: Β΄ Βασ. 17:5-6 και 18:9-12.

[4] Περίοδος βασιλείας: 704-681 π. Χ..

[5] Β΄ Βασ. 18:13 κ.εξ..

[6] Νεοβαβυλώνιοι ή Χαλδαίοι : ισχυρός λαός στη νότια πλευρά της Μεσοποταμίας που συνέβαλε στην πτώση της ασσυριακής αυτοκρατορίας.

[7] De Vries La Moine , *Cities of the Biblical World- An Introduction to the Archaeology, Geography and History of Biblical Sites*, Wipf and Stock Publishers, Eugene Oregon, 2006, σσ. 9-11.

[8] Περίοδος βασιλείας: 1117-1077 π. Χ..

[9] De Vries La Moine , *Cities of the Biblical World- An Introduction to Archaeology, Geography and History of Biblical Sites*, σσ.8-9.

[10] Ζιγκουράτ: τύπος λατρευτικού μνημείου που χρησιμοποιούταν από τους Σουμέριους, τους Ακκάδιους και τους Βαβυλώνιους στη Μεσοποταμία.

[11] De Vries La Moine , *Cities of the Biblical World- An Introduction to Archaeology, Geography and History of Biblical Sites*, σσ.11-12.